

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 117/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. S., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. I. J., K., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 To 8/2011 z 18. apríla 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2012 doručená sťažnosť M. S., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 To 8/2011 z 18. apríla 2012 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažovateľkou podanej sťažnosti a z jej prílohy vyplýva, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 T 6/2004 z 26. februára 2009 bola uznaná vinnou z pokračujúceho trestného činu skrátenia dane spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 a § 148 ods. 1 a 5 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom neodvedenia dane a poistného spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 a § 148a ods. 1 a 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Najvyšší súd aj na odvolanie sťažovateľky rozhodol rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou tak, že aj vo vzťahu k sťažovateľke zrušil prvostupňový rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a podľa § 148 ods. 5, § 35 ods. 1 a § 40 ods. 1 Trestného zákona jej uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní troch rokov a na jeho výkon ju zaradil do I. nápravnovúchovnej skupiny.

3. Sťažovateľka v úvode sťažnosti poukazuje na jednotlivé body obžaloby, v ktorých bola uznaná vinnou z uvedených trestných činov, a zotrváva na tom, že skutky sa nestali, nebola preukázaná objektívna ani subjektívna stránka trestných činov, že vo všetkých prípadoch išlo o reálne obchodné prípady (a nie o fiktívnu fakturáciu) a že tvrdenia obžaloby pred súdom neboli preukázané. Svoju argumentáciu týkajúcu sa namietaného porušenia označených základných práv a slobôd rozdelila do viacerých rovín a in concreto poukazuje najmä na tieto skutočnosti:

„... pri výsluchu svedka F... nebol prítomný ani jeden z advokátov obvinených, ktorí neboli o tomto úkone vyšetrovateľom ani upovedomení, pričom súd tento dôkaz hodnotí ako zásadný, no my ho považujeme za nezákonný a protiústavný, nakoľko bolo odňaté právo obvinených a ich advokátov na spravodlivý proces.

... došlo tým k porušeniu zásady kontradiktórnosti trestného konania... a rovnosti strán v trestnom konaní, keď dôkazy navrhnuté obhajobou... (výsluch svedkov Š. a Ž.), ktoré svedčili v prospech obžalovaných neboli súdom vykonané a súd sa... nevysporiadal s tým, prečo tieto dôkazy nevykonal a tento svoj postup... nezdôvodnil...

Taktiež chceme uviesť, že obžalovaní S... a D... požadovali konfrontáciu s Ing. Z... a svedkom F... v čase, keď to ešte bolo možné, no ani tieto požiadavky neboli

vyšetrovateľom a následne súdom akceptované tak ako nebola akceptovaná ani požiadavka... na zopakovanie výsluchu svedka F... za prítomnosti právnych zástupcov obvinených. Taktiež nemôžeme súhlasiť s výškou uloženého trestu... bolo potrebné aplikovať zákon priaznivejší pre obžalovanú (sťažovateľku) v zmysle § 2 ods. 1 TZ (č. 300/2005 Z. z.)... pri aplikácii tejto zásady by bolo potom potrebné ju oslobodiť spod obžaloby..., pretože trestnosť činu kladeného jej za vinu by zanikla hlavne vo vzťahu k aplikácii § 148 TZ...

V prípravnom konaní malo dôjsť k odpočúvaniu a záznamu telekomunikačných činností, pričom z obsahu spisu nebolo preukázané, že k odpočúvaniu došlo zákonným spôsobom v zmysle § 88 TP a k záznamom, ktoré boli použité ako dôkaz v konaní neboli pripojené záznamy policajného orgánu v zmysle § 88 ods. 5, aj keď tieto záznamy boli súdom použité ako dôkaz, čím boli porušené ustanovenia... TP.

Prvostupňový i odvolací súd napriek opakovanej požiadavke obhajcov nezabezpečil požadované dôkazy, hlavne týkajúce sa utajovanej časti spisu ako aj dôkaz svedka P..., ktorým sa preukazuje účelová výpoveď nehodnoverného svedka F..., ktorý bol na výpoveď navedený, čím boli porušené práva obvinených na obhajobu a proces fairplay.“

4. Sťažnostnú argumentáciu sťažovateľka uzatvára tvrdením, že konanie, ktoré predchádzalo rozsudku najvyššieho súdu, trpí takými závažnými procesnými vadami, v dôsledku ktorých sa rozsudok javí ako nezákonný, porušujúci ústavné práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces, a čo sa týka do hodnotenia dôkazov, aj nepreskúmateľný. V petite sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľky... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy..., ako aj právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Najvyššieho súdu... porušené boli.

Rozsudok Najvyššieho súdu... sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu... na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľke... sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 20.000,- Eur, ktoré je Najvyšší súd... povinný vyplatiť... do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Najvyšší súd... je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú

náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. V čl. 127 ods. 1 ústavy už spomenutý princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľky a vecne sa zaoberať jej sťažnosťou iba vtedy, ak sa nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

9. K sťažnostným námietkam sťažovateľky týkajúcim sa porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu

ústavný súd konštatuje, že obsahová stránka jej námietok je subsumovateľná pod dovolacie dôvody:

- podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku – zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

- podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku – rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom,

- podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku – rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

10. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Keďže proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho je možné zo sťažovateľkou tvrdených pochybení v jeho postupe a rozsudku podať dovolanie (§ 371 Trestného poriadku), právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľky má najvyšší súd ako súd dovolací, čím bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

11. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie rozsudku najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, primerané finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2013